

Tomas Alkorta Barruetabeña

*Mutriku,
Gipuzkoa
(1937)*

Aurkibidea

Biografia

Mijoa auzoko Arana baserrian jaio zen 1937an, lau anai-arrebako familian. Hogeitabat egun zituenean, aita gerrara bidali zuten. Elgoibarren arotzeria ikasi zuen lehendabizi eta ondoren Ondarroan lan egin zuen. Eskopeten baskulak egiten ere ibili izan zen, baserriko ardura hartu zuen arte.

Zintak

MUT-091

- **Proiektua:** Mutrikuko gerra zibilaren memoria
- **Elkarrizketatzailea(k):** Arrizabalaga, Nerea - Ugarte, Arantza
- **Data:** 2022-01-12
- **Iraupena:** 55 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Sapsootham, Itziar

Pasarteak

1. Arotza, baskulatzaile eta esne-banatzailea

- **Erref:** MUT-091/002
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:01:19. **Bukatu:** 00:02:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Elgoibarrera bizitzera joan zen arotzeriaren ofizioa ikastera. Urte batzuetara, eskopeten baskulak egiten ikasi zuen eta etxetik lan egiten zuen, baserriko ardura hartu zuen arte. 33 urtez Mutrikun esnea banatzen eta barazkiak saltzen ibili da.

2. Gerran, ardiak Ondarroara eta garia Mutrikura eraman behar

- **Erref:** MUT-091/003
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:02:55. **Bukatu:** 00:05:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ondasunen galera

Laburpena:

Gerra garaian jaio zen, 1937an. Tomasek 22 egun zituela, aita gerrara joan zen. Garia Mutrikura eta ardiak Ondarroara eraman behar izan zituzten berez diru trukez. Ez zuten dirurik inoiz jaso.

3. Errekisatutakoa nazionalentzat

- **Erref:** MUT-091/004
- **Iraupena:** 0:02:40. **Hasi:** 00:05:41. **Bukatu:** 00:08:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ondasunen galera

Laburpena:

Gerra garaian, karlistak ziren herriaren kontrola zutenak. Baserrietan eta etxeetan errekiatzuten zutenak nazionalei eramaten zitzaizen gabez ezkutuan.

4. Gerra garaian, esnea banatzen zuten Mutrikun

- **Erref:** MUT-091/006
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 00:09:03. **Bukatu:** 00:10:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Etxea erregistratzera eta dena hankaz gora jartzera joaten ziren soldaduak baserrira. Behiak ez zizkieten errekiatu eta amak esnea banatzen zuen Mutrikun.

5. Presoen lekualdaketen zaindaria

- **Erref:** MUT-091/008
- **Iraupena:** 0:04:37. **Hasi:** 00:11:37. **Bukatu:** 00:16:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerran, aita Bilbora eraman zuten. Kapitain batek, Tomasen aita hartu eta zaindari moduan jarri zuen presoen lekualdaketa egoten zirenean. Gero, Urduñara eraman zuten.

6. Frontea Mutrikutik Kalamuaraino; kanoikadak

- **Erref:** MUT-091/009
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:16:14. **Bukatu:** 00:17:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Mutrikun, frontearen kokapena non egon zen azaltzen du. Santa Kutz, Katu erreka, Aldabe zelai... eta Kalamuraino dena jarraian. Kanoiak mendebaldetik etortzen ziren, Amoroto ingurutik. Baserri ondoan jausi zen kanoia.

7. Mutrikuko mendi eta zelaiei toponimia

- **Erref:** MUT-091/010
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:17:57. **Bukatu:** 00:20:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia

Laburpena:

Mutrikuko toponimia: Aldabe mendia, Aldabe zelai, Katu Erreka...

8. Burgoan denak karlistak ziren

- **Erref:** MUT-091/012
- **Iraupena:** 0:03:19. **Hasi:** 00:22:16. **Bukatu:** 00:25:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Burgoan (Berriatua) karlistak ziren ia denak eta soldadu asko egon ziren bertan. Bertan fusilatzetik libratutako gizon baten istorioa kontatzen du.

9. Txurruka baserriko semearen desagerpena

- **Erref:** MUT-091/015
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 00:27:16. **Bukatu:** 00:29:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Aitak gerrako kontuez hitz egiten zuen baina amak ez. Aitak harreman zuen gerran tokatu zitzaion kapitainarekin. Presoak kartzela batetik bestera garraiatzen zituen trenez, baina inoiz ez zuen Mutrikuko inor eraman. Txurruka baserriko seme nagusia Bilbora eraman zuten gerra garaian, Tomasen aitarekin batera. Ez zuten gehiago haren berririk izan.

10. Gerraostean errotak itxi zituzten

- **Erref:** MUT-091/019
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:31:55. **Bukatu:** 00:34:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Errota
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Baserrian, garia eta baratzea zuten. Erremolatxa ereiten zuten behiei emateko. Txerriaren jatekoak. Artoa eta garia ehotzera Isasi Goikora joaten ziren. Gerraostean itxi egin zituzten Isasiko errotak eta Markinara eta Berriatuara joan beharra zuten.

11. Baserriko produktuengatik zergak ordaindu beharra

- **Erref:** MUT-091/020

- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:34:20. **Bukatu:** 00:35:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Baserrian egiten zituzten produktuak ikuskatzera joaten zen guardia zibila eta zerga bat ordaindu behar izaten zuten. Sagardoari zerga jartzen zitzaion eta garia entregatu egin behar zen.

12. Mijoa inguruko errenteroak

- **Erref:** MUT-091/021
- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:35:14. **Bukatu:** 00:35:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Inguruko baserrietan errentero zeudenak aipatzen ditu: Ilunbe, Errotaberri...

13. Kupitza baserri inguruko sagarrekin egindako sagardoa

- **Erref:** MUT-091/025
- **Iraupena:** 0:03:25. **Hasi:** 00:38:12. **Bukatu:** 00:41:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Baserrian sagardoa egiten zuten, edozein sagar motarekin. Sagarrak Kupitza Behekoa baserriaren ondoan zeukaten etxola batean gordetzen zituzten baina lapurtu egiten zizkieten eta azkenean Tomasek etxola bota eta pinua landatu zuen. Bertako sagarrekin sagardo oso ona egiten zuten.

14. Sagardoa eta ozpina Mutrikun saltzen zuten

- **Erref:** MUT-091/026
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:41:37. **Bukatu:** 00:44:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Egurrezko upela erabiltzen zuten. Ilbeheran saltzen zituzten botilak. Sagardoa eta ozpina egiten zituzten Izarra itsasontziak beraien ozpina eramaten zuen itsasora. Katu kalean (Mutriku) saltzen zuten sagardoa eta ozpina.

15. Sagardoa ikutzearekin nongoa zen bazekien aitak

- **Erref:** MUT-091/027

- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:44:23. **Bukatu:** 00:46:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Ametza tabernako jabeak zuzenean baserrian erosten zuten sagardoa, bertara joan eta mementuan botiletan sartuz. Aitak, eskuak sagardoan sartzen zituen eta horrekin jakiten zuten noiz zegoen ona botiletan sartzeko.

16. Azokan saltzen zituzten barazkiak

- **Erref:** MUT-091/029
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:47:00. **Bukatu:** 00:48:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Ardogintza
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera

Laburpena:

Urte batzuez txakolina egin zuten. Pagazarretan zeuzkaten mahastiak. Mutrikun merkatuan, esneaz gain ere baratzako produktuak saltzen zituzten: porruak, tomateak, lekak, letxuga, ilarrak, babarrun beltza...

17. Morokilak eta taloak

- **Erref:** MUT-091/030
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:48:20. **Bukatu:** 00:49:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Irinik ez zuten saltzen baina gerraostean, noizean behin norbait baserrian agertzen zen morokila egiteko irin bila, medikuak aginduta. Gosearen kontra morokila ona omen zen. Morokila eta taloa etxeko labearen egiten zituzten.

18. Baserriko morroia, Etarte baserrikoa

- **Erref:** MUT-091/031
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:49:40. **Bukatu:** 00:50:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Umeak zirela, Etarte baserriko seme bat egon zen beraien baserrian morroi bezala. Etarte, Mendaroko Saratsu bailaran dago.

19. Aitarekin igeltsero lanetan

- **Erref:** MUT-091/033
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:50:55. **Bukatu:** 00:52:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:

Aita igeltseroa zen eta berarekin lan egiten zuen Tomasek gaztetan. Harri bila joaten ziren kamioarekin. Egindako eraikin batzuk aipatzen ditu.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-11-27

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com